

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
29.04.2024
протокол № 05, п. 7

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 29.04.2024 № 68

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК /

STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр» /	«magistr»
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування» /	«Management and administration»
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування» /	«Accounting and taxation»
Освітня програма	«Облік і оподаткування» /	«Accounting and taxation»

Розробник: Гладій Ірина, кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Облік і оподаткування» - Китайчук Тетяна, кандидат економічних наук, доцент

Обговорено та схвалено:

на засіданні кафедри обліку та оподаткування 4 квітня 2024 р. протокол № 04;

на засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету 18 квітня 2024 р. протокол № 04.

Рецензенти:

Майстер Людмила, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування ВТЕІ ДТЕУ.

Комендант Діана, головний бухгалтер ТОВ «Вінницький деревообробний завод»

Редактор: Фатеева Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 29.05.2024 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,45.
Обл.-вид. арк. 0,97. Тираж 2. Зам. № 132.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення освітнього компоненту.

Вивчення освітнього компоненту «Стратегічний управлінський облік» спрямований на формування знань з теорії організації та методології стратегічного управлінського обліку в системі бухгалтерського обліку, опрацювання питань побудови стратегічного управлінського обліку підприємства, як складової формування та належного функціонування облікового процесу, організація його інформаційного, технічного, програмного, кадрового та організаційного забезпечення, розробка напрацювань щодо удосконалення та розвитку облікового процесу суб'єкта господарювання.

Результати вивчення освітнього компоненту його місце в освітньому процесі.

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ОС «магістр» повинен оволодіти такими навичками: розуміти стратегічного управлінського обліку; знати основні поняття стратегічного управлінського обліку; знати сучасну парадигму стратегічного управлінського обліку; знати особливості предмету, об'єкту і функцій стратегічного управлінського обліку; розуміти основні відмінності в системах фінансового, управлінського та стратегічного управлінського обліку; знати особливості облікового аналітичного забезпечення ведення стратегічного управлінського обліку.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Стратегічний управлінський облік» для освітньої програми «Облік і оподаткування» є формування комплексу компетентностей:

інтегральна компетентність:

формування особистості фахівця з обліку та оподаткування, здатного вирішувати типові та складні непередбачувані завдання та проблеми комплексного характеру в галузі управління та адміністрування

загальні компетентності:

ЗК 05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

СК 07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.

СК 08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

СК 09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Стратегічний управлінський облік» полягають:

ПР 02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

ПР 04. Організувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання.

ПР 05. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання.

ПР 06. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації.

ПР 07. Розробляти внутрішньо фірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання.

ПР 10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

ПР 12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

Міждисциплінарні зв'язки: робоча програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких обов'язкових освітніх компонентів, як «Бухгалтерський облік», «Управлінський облік».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.

Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Для очної (денна, вечірня) форми навчання поточна робота оцінюється в 100 балів, підсумковий контроль (екзамен) оцінюється в 100 балів.

До екзамену допускаються всі здобувачі вищої освіти, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів.

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.

Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу від 07.02.2022 № 38 (зі змінами).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового контролю, має право звернутися із проханням перегляду оцінки, одержаної на екзамені, відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів від 07.02.2022 № 32.

**Обсяг освітнього компоненту в кредитах та його розподіл
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин			Форми контролю	Бальна оцінка	
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні (лабораторні)			самостійна робота здобувачів
I семестр						
Тема 1. Стратегічний управлінський облік в системі менеджменту	14	4	4	6	В, РПЗ, П/Д, Т/УД	10
Тема 2. Інструментарій стратегічного управлінського обліку	28	4	4	20	В, РПЗ, П/Д, Т/УД	10
Тема 3. Організація стратегічного управлінського обліку	28	4	4	20	В, РПЗ, П/Д, Т/УД	10
Тема 4. Стратегічне управління витратами	27	6	6	15	В, РПЗ, П/Д, Т/УД	15
<i>Тема № 4.1. Концепція витрат в стратегічному управлінському обліку</i>	9	2	2	5	<i>В, РПЗ, П/Д, Т/УД</i>	5
<i>Тема № 4.2. Калькулювання собівартості в системі стратегічного обліку</i>	9	2	2	5	<i>В, РПЗ, П/Д, Т/УД</i>	5
<i>Тема № 4.3. Оцінка витрат в стратегічному управлінському обліку</i>	9	2	2	5	<i>В, РПЗ, П/Д, Т/УД</i>	5
Тема 5. Теорія обмежень та облік продуктивності	28	4	4	20	В, РПЗ, П/Д, Т/УД	10
Тема 6. Збалансована система показників в системі стратегічного обліку	27	6	6	15	В, РПЗ, П/Д, Т/УД	15
<i>Тема № 6.1. Сутність збалансованої системи показників під час досягнення стратегії</i>	9	2	2	5	<i>В, РПЗ, П/Д, Т/УД</i>	5
<i>Тема № 6.2. Показники формування збалансованої системи показників</i>	9	2	2	5	<i>В, РПЗ, П/Д, Т/УД</i>	5
<i>Тема № 6.3. Управлінська звітність в процесі формування збалансованої системи показників</i>	9	2	2	5	<i>В, РПЗ, П/Д, Т/УД</i>	5

Індивідуальне завдання	28			28		30
Разом	180	28	28	124		100
Підсумковий контроль	Екзамен					

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота здобувачів		
II семестр						
Тема № 1. Облік в управлінні вартістю підприємства	18	4	8	6	В, РПЗ, П/Д, Т, УД	24
<i>Тема № 1.1. Облік за центрами відповідальності</i>	4	2	2		<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6
<i>Тема № 1.2. Види вартісної оцінки підприємства</i>	6	2	2	2	<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6
<i>Тема № 1.3. Облікова оцінка вартості майна підприємства</i>	4		2	2	<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6
<i>Тема № 1.4. Управлінська звітність в системі формування показників оцінки вартості підприємства</i>	4		2	2	<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6
Тема 8. Облікове забезпечення інвестиційних рішень	18	4	8	6	В, РПЗ, П/Д, Т, УД	24
<i>Тема № 2.1. Методика визначення вартості грошей</i>	4	2	2		<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6
<i>Тема № 2.2. Інвестиційні ризики в стратегічному управлінському обліку</i>	6	2	2	2	<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6
<i>Тема № 2.3. Методика визначення рентабельності інвестицій</i>	4		2	2	<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6
<i>Тема № 2.4. Аналітичні розрахунки потенціалу підприємства в інвестиційному проєкті</i>	4		2	2	<i>В, РПЗ, П/Д, Т, УД</i>	6

Тема № 3. Використання стратегічного управлінського обліку для прийняття рішень	18	4	8	6	В, РПЗ, П/Д, Т, УД	24
Тема № 3.1. Похідні балансові звіти в управлінському обліку.	4	2	2		В, РПЗ, П/Д, Т, УД	6
Тема № 3.2. Прийняття рішень в умовах ризику і невизначеності	6	2	2	2	В, РПЗ, П/Д, Т, УД	6
Тема № 3.3. Управлінська звітність в системі стратегічного управлінського обліку	4		2	2	В, РПЗ, П/Д, Т, УД	6
Тема № 3.4. Сегментарна звітність в системі стратегічного управлінського обліку	4		2	2	В, РПЗ, П/Д, Т, УД	6
Індивідуальне завдання	36			36		28
Разом	90/3	12	24	54	-	100
Підсумковий контроль	Екзамен					

Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:

В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал

РПЗ – розв’язання практичних завдань – 2 бали

УД – участь у дискусії – 1 бал

Т – тестування – 1 бал

Д – доповідь – 2 бали

П – презентація – 2 бали

ІЗ – індивідуальне завдання – 30 балів (творчий проєкт - до 10 балів, участь у наукових заходах – до 10 балів, курси на платформі Prometheus або на інших сервісах – до 10 балів);

Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.

II. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Зміст освітнього компоненту (теми програми).

I семестр

Тема 1. Стратегічний управлінський облік в системі менеджменту

Значення обліку в інформаційному забезпеченні стратегічного управління. Стратегічний управлінський облік як система інформаційної підтримки конкурентної стратегії підприємства. Етапи процесу стратегічного управління. Виникнення та розвиток стратегічного управлінського обліку. Сутність стратегічного управлінського обліку. Відмінності стратегічного та традиційного управлінського обліку. Предмет та об'єкти стратегічного управлінського обліку. Мета стратегічного управлінського обліку. Користувачі інформації стратегічного управлінського обліку.

Тема 2. Інструментарій стратегічного управлінського обліку

Система збалансованих показників (The Balanced Scorecard, BSC). Її сутність, особливості та аспекти застосування на підприємстві. Поняття про внутрішні бізнес-процеси. Показники які характеризують внутрішньофірмові процеси. Значення системи збалансованих показників. Використання системи збалансованих показників в процесі оцінки інвестиційних проєктів. Етапи впровадження BSC на підприємстві.

Модель економічної доданої вартості (Economic Value Added, EVA), її сутність та значення. Взаємозв'язок EVA з вартістю компанії. Проведення вартісного мислення в компанії. Виявлення факторів вартості. Визначення цільових нормативів. Планування та складання бюджетів. Розробка системи заохочення та оцінки результатів. Особливості розрахунку EVA.

Управління та бюджетування за видами діяльності. Особливості інтеграції BSC з обліком затрат за видами діяльності та EVA. Інші різновиди інструментарію стратегічного управлінського обліку.

Тема 3. Організація стратегічного управлінського обліку

Суть та види стратегій управління підприємством. Система стратегічного управлінського обліку її елементи. Наукові підходи до побудови системи стратегічного управлінського обліку. Представлення економічної інформації, як об'єкта стратегічного обліку.

Групування об'єктів стратегічного обліку. Ідентифікація підприємницьких ризиків, як об'єктів стратегічного обліку. Чинники зовнішнього середовища та їх вплив на об'єкти стратегічного обліку. Структура об'єктів стратегічного обліку. Організація стратегічної бухгалтерії.

Тема 4. Стратегічне управління витратами

Концепція стратегічного управління витратами. Калькуляція витрат повного життєвого циклу. Цільове калькулювання. Калькулювання для безперервного вдосконалення. Еталонне оцінювання. Аналіз і управління чинниками, які визначають витрати. Обмеження традиційного калькулювання витрат. Облік витрат за видами діяльності. Умови використання обліку витрат за видами діяльності.

Особливості впровадження ABC. Ідентифікація видів діяльності різних ієрархічних рівнів. Вибір факторів витрат для однорідних сукупностей накладних витрат. Застосування калькулювання за видами діяльності для визначення прибутковості клієнтів. Сутність систем управління витратами за видами діяльності.

Тема 5. Теорія обмежень та облік продуктивності

Етапи застосування теорії обмежень. Основними напрямками діяльності системи JIT. Можливості застосування системи JIT у рамках управлінського обліку накладних витрат. Сутність, і етапи застосування теорії обмежень. Класифікацію основних типів обмежень щодо ТОС. Показники теорії обмежень. Коефіцієнт продуктивності (throughput accounting ratio). Принципи обліку продуктивності (ТОС-управлінський облік) (Throughput Accounting).

Розміщення виробничих потужностей і їх вплив на ефективність виробничого циклу. Типи розміщення обладнання і організації робочих місць. Розміщення за технологічним принципом, або поопераційне планування. Розміщення за продуктовим принципом, або поточне планування. Розміщення за принципом виробничих ланок. Ефективність виробничого циклу (manufacturing cycle efficiency - MCE).

Реінжиніринг бізнес-процесів: сутність поняття, цілі, вплив на витрати, алгоритм реінжинірингу бізнес-процесу. Зміни в організації бізнесу вітчизняних компаній на основі реінжинірингу. Вирішення типових проблем за допомогою реінжинірингу.

Тема 6. Збалансована система показників в системі стратегічного обліку

Сутність і складові збалансованої системи показників. Передумови і мета формування збалансованої облікової відомості, фінансові та не фінансові показники. Ефективність впровадження збалансованої системи показників. Визначення цілей та показників функціонування підприємства. Показники функціонування підприємства за Нортоном і Капланом. Внутрішні бізнес-процеси. Роль збалансованої системи показників (BSC) у розробці стратегії підприємства.

Фінансові та не фінансові показники як складова збалансованої облікової відомості. Мета формування збалансованої облікової відомості. Передумови формування збалансованої облікової відомості. Визначення цілей та показників функціонування підприємства. Вплив факторів на формування збалансованої облікової відомості (споживча перспектива, ринкова частка, утримання споживачів та їх лояльність, залучення нових споживачів, ступінь задоволення потреб споживачів, рентабельність взаємодії зі споживачами, вимірювання запропонованої цінності. Визначення перспектив внутрішніх бізнес-процесів).

II семестр

Тема 1. Облік в управлінні вартістю підприємства

Необхідність організації обліку за центрами відповідальності. Етапи вибору показників оцінювання центрів. Методи оцінки інвестиційних проектів. Оцінка ризику інвестиційних проектів.

Оцінка відносної ефективності діяльності центрів: показник прибутковості інвестицій (ROI), рентабельність активів (ROA). Концепція стратегічного управління підприємством за показником суми доданої економічної вартості (EVA). Особливості впровадження та застосування моделі економічної доданої вартості. Чинники зростання показника EVA. Сутність стратегічного управління коштами.

Тема 2. Облікове забезпечення інвестиційних рішень

Загальна характеристика методів оцінювання ефективності реальних інвестицій. Концепція вартості грошей у часі. Економічна сутність дисконтування. Особливості визначення ставки дисконтування. Майбутня й теперішня вартість грошей і особливості їх визначення за простими та складними відсотками. Економічний зміст чистої теперішньої вартості. Інвестиційні ризики та їх класифікація. Фактори, що обумовлюють інвестиційні ризики.

Метод рентабельності інвестицій та особливості його застосування. Методика визначення внутрішньої норми рентабельності інвестицій, індексу прибутковості, періоду окупності та дисконтованого періоду окупності. Потенціал інвестиційного проекту в заміщенні імпорту, чи розвитку експорту - критерій Бруно. Методи визначення ризику інвестиційних проектів.

Тема 3. Використання стратегічного управлінського обліку для прийняття рішень

Ситуаційна модель стратегічного управлінського обліку. Бухгалтерська модель управління ризиками в умовах діяльності підприємств. Врахування фракталів простору та часу в системі стратегічного управлінського обліку. Модель стратегічного управлінського обліку на основі системи похідних балансових звітів. Стратегічний похідний балансовий звіт. Змішані моделі застосування інструментів стратегічного обліку.

Доцільність виокремлення стратегічного управлінського обліку із системи традиційного управлінського обліку. Переваги і перспективи використання стратегічного управлінського обліку в практиці роботи вітчизняних підприємств.

Структура освітнього компоненту

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
I семестр		
<p>Розуміти сутність стратегічного управлінського обліку; основні поняття стратегічного управлінського обліку;</p> <p>Характеризувати складові стратегічного управлінського обліку</p>	<p>Тема № 1. Стратегічний управлінський облік в системі менеджменту Лекція № 1. План лекції. 1. Етапи виникнення та еволюційного розвитку управлінського обліку. 2. Стратегічне управління та стратегічний управлінський облік. Сутність стратегічного управлінського обліку. Лекція № 2. План лекції: 1. Мета, основні завдання, предмет, об'єкти та принципи стратегічного управлінського обліку. Функції стратегічного управлінського обліку. 2. Напрями використання стратегічного управлінського обліку на підприємстві. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 6 Додаткові: 1, 2, 5-7, 9 Інтернет-ресурси: 1-2</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Опрацювати основні відмінності стратегічного та традиційного управлінського обліку</p>	6
	<p>Практичне заняття № 1 1. Сучасний стан управлінського обліку та тенденції його розвитку. 2. Етапи виникнення та еволюційного розвитку стратегічного управлінського обліку. 3. Предмет та об'єкт стратегічного управлінського обліку. 4. Функції та завдання стратегічного управлінського обліку. Практичне заняття № 2 1. Становлення стратегічного управлінського обліку. 2. Стратегічне планування в стратегічному управлінському обліку. 3. Стратегічний аналіз в стратегічному управлінському обліку.</p>	2
	<p>1. Становлення стратегічного управлінського обліку. 2. Стратегічне планування в стратегічному управлінському обліку. 3. Стратегічний аналіз в стратегічному управлінському обліку.</p>	2

<p>Розуміти методику визначення інструментів побудови стратегічного управлінського обліку підприємства</p> <p>Характеризувати методику застосування інструментів стратегічного управлінського обліку</p>	<p>Тема № 2. Інструментарій стратегічного управлінського обліку Лекція № 3 План лекції 1. Система збалансованих показників (The Balanced Scorecard, BSC). 2. Поняття про внутрішні бізнес-процеси. 3. Показники які характеризують внутрішньофірмові процеси. 4. Модель економічної доданої вартості (Economic Value Added, EVA), її сутність та значення. Лекція № 4 План лекції 1. Облік витрат по видам діяльності (Activity based costing, ABC), її сутність та значення. 2. Господарські операції та носії затрат. 3. Особливості обліку затрат за видами діяльності. Рекомендовані джерела: Основні: 1- 3, 6 Додаткові: 1, 2, 4-5, 12 Інтернет-ресурси: 1-5</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Опрацювати інші різновиди інструментарію стратегічного управлінського обліку.</p>	<p>20</p>
	<p>Практичне заняття №3. 1. Система збалансованих показників (The Balanced Scorecard, BSC). її сутність. особливості та аспекти застосування на підприємстві. 2. Використання системи збалансованих показників в процесі оцінки інвестиційних проектів. 3. Модель економічної доданої вартості (Economic Value Added, EVA), її сутність та значення. Особливості розрахунку EVA.</p>	<p>2</p>
	<p>Практичне заняття № 4. 1. Облік витрат по видам діяльності (Activity based costing, ABC), її сутність та значення. 2. Особливості інтеграції BSC з обліком затрат за видами діяльності та EVA.</p>	<p>2</p>

<p>Розуміти основні вимоги щодо організації стратегічного управлінського обліку на підприємстві;</p>	<p>Тема № 3. Організація стратегічного управлінського обліку Лекція № 5 План лекції 1. Основні вимоги щодо організації стратегічного управлінського обліку на підприємстві. 2. Принципи організації стратегічного управлінського обліку. 3. Взаємозв'язок стратегічної мети з оперативними завданнями. 4. Фактори які забезпечують успішне впровадження стратегічного управлінського обліку. Лекція № 6 План лекції: 1. Характеристика основних прийомів стратегічного управлінського обліку. 2. Основні різновиди прийомів, які використовуються в системі стратегічного управлінського обліку Рекомендовані джерела: Основні: 1, 5- 6 Додаткові: 1, 2, 3-7, 11 Інтернет-ресурси: 1-5</p>	<p>2</p> <p>2</p>
<p>Характеризувати методику побудови моделі стратегічної бухгалтерії</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Дослідити структуру об'єктів стратегічного обліку. Наукові підходи до побудови системи стратегічного управлінського обліку</p>	<p>20</p>
	<p>Практичне заняття № 5 1. Суть та види стратегій управління підприємством. 2. Система стратегічного управлінського обліку її елементи. 3. Представлення економічної інформації, як об'єкта стратегічного обліку. Практичне заняття № 6 1. Групування об'єктів стратегічного обліку. 2. Ідентифікація підприємницьких ризиків, як об'єктів стратегічного обліку. 3. Організація стратегічної бухгалтерії.</p>	<p>2</p> <p>2</p>

<p>Розуміти концепцію та інструменти стратегічного обліку витрат підприємства</p> <p>Характеризувати методи стратегічного управлінського обліку витрат з метою підвищення ефективності діяльності</p>	<p>Тема № 4. Стратегічне управління витратами <i>Тема № 4.1. Концепція витрат в стратегічному управлінському обліку</i> Лекція №7 План лекції: 1. Концепція стратегічного управління витратами 2. Аналіз ланцюжка створення цінності 3. Калькуляція витрат повного життєвого циклу <i>Тема № 4.2. Калькулювання собівартості в системі стратегічного обліку</i> Лекція № 8 План лекції: 1. Цільове калькулювання 2. Калькулювання для безперервного вдосконалення <i>Тема № 4.3. Оцінка витрат в стратегічному управлінському обліку</i> Лекція № 9 План лекції: 1. Еталонне оцінювання 2. Аналіз і управління чинниками, які визначають витрати Рекомендовані джерела: Основні: 1, 5,6 Додаткові: 1, 3, 5,6 Інтернет-ресурси: 1-5</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Опрацювати питання витратоутворювальних чинників в системі стратегічного управління витратами</p>	15
	<p><i>Тема № 4.1. Концепція витрат в стратегічному управлінському обліку</i> Практичне заняття № 7 1. Вибір факторів витрат для однорідних сукупностей накладних витрат. 2. Застосування калькулювання за видами діяльності для визначення прибутковості клієнтів. 3. Сутність систем управління витратами за видами діяльності</p>	2

	<p><i>Тема № 4.2. Калькулювання собівартості в системі стратегічного обліку</i></p> <p>Практичне заняття № 8</p> <p>1. Облік витрат за видами діяльності (Activity based costing, ABC).</p> <p>2. Умови використання обліку витрат за видами діяльності.</p> <p>3. Особливості впровадження ABC.</p> <p><i>Тема № 4.3. Оцінка витрат в стратегічному управлінському обліку</i></p> <p>Практичне заняття №9</p> <p>1. Стратегічне управління витратами на основі комплексної орієнтації на логістику.</p> <p>2. Стратегічне управління витратами на основі системи «якраз вчасно».</p> <p>3. Стратегічне управління якістю в умовах конкуренції.</p>	2
	<p>Тема № 5. Теорія обмежень та облік продуктивності</p> <p>Лекція № 10.</p> <p>План лекції</p> <p>1. Сутність і етапи застосування теорії обмежень.</p> <p>2. Класифікацію основних типів обмежень щодо ТОС.</p> <p>Лекція № 11.</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Показники теорії обмежень. Коефіцієнт продуктивності (throughput accounting ratio).</p> <p>2. Принципи обліку продуктивності (ТОС-управлінський облік) (Throughput Accounting).</p> <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 1, 2, 4</p> <p>Додаткові: 1, 2, 5-6, 9</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-5</p>	2
<p>Розуміти методику впровадження теорії обмежень в процесі розміщення продуктивних потужностей підприємства</p> <p>Характеризувати процес застосування методики теорії обмежень в процесі стратегічного управлінського обліку</p>	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Розміщення виробничих потужностей і їх вплив на ефективність виробничого циклу</p>	20
	<p>Практичне заняття №10.</p> <p>1. Суть етапи застосування теорії обмежень.</p> <p>2. Класифікацію основних типів обмежень щодо ТОС.</p>	2

	<p>3. Обмеження ринку, обмеження часу виконання, обмеження потужності</p> <p>Практичне заняття №11.</p> <p>1. Типи розміщення обладнання і організації робочих місць.</p> <p>2. Реінжиніринг бізнес-процесів: сутність поняття, цілі, вплив на витрати, алгоритм реінжинірингу бізнес-процесу.</p>	2
<p>Розуміти методуку застосування збалансованої системи показників в системі стратегічного управлінського обліку</p> <p>Характеризувати процес створення карти системи збалансованих показників та розробки стратегічної карти</p>	<p>Тема 6. Збалансована система показників в системі стратегічного обліку</p> <p><i>Тема № 6.1. Сутність збалансованої системи показників під час досягнення стратегії</i></p> <p>Лекція № 12</p> <p>План лекції</p> <p>1. Сутність і складові збалансованої системи показників.</p> <p>2. Ефективність впровадження збалансованої системи показників.</p> <p>3. Визначення цілей та показників функціонування підприємства.</p> <p><i>Тема № 6.2. Показники формування збалансованої системи показників</i></p> <p>Лекція № 13.</p> <p>План лекції</p> <p>1. Показники функціонування підприємства за Нортоном І Капланом.</p> <p>2. Фінансові та не фінансові показники як складова збалансованої облікової відомості.</p> <p>3. Визначення цілей та показників функціонування підприємства.</p> <p>4. Вплив факторів на формування збалансованої облікової відомості.</p> <p><i>Тема № 6.3. Управлінська звітність в процесі формування збалансованої системи показників</i></p> <p>Лекція № 14.</p> <p>План лекції</p> <p>1. Зовнішня фінансова перспектива, перспектива клієнтів, перспектива внутрішніх бізнес-процесів та перспектива навчання і зростання професійності персоналу.</p> <p>2. Послідовність розробки стратегії компанії при використанні моделі збалансованої системи показників.</p> <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 1, 3, 6</p> <p>Додаткові: 2, 5-7, 9</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-5</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Опрацювання інформації стосовно основних відмінностей калькулювання за видами діяльності від традиційної системи калькулювання</p>	15
	<p><i>Тема № 6.1. Сутність збалансованої системи показників під час досягнення стратегії</i> Практичне заняття №12. 1. Система збалансованих показників 2. Модель економічної доданої вартості</p> <p><i>Тема № 6.2. Показники формування збалансованої системи показників</i> Практичне заняття №13. 1. Облік витрат по видам діяльності 2. Особливості інтеграції BSC з обліком затрат за видами діяльності та EVA.</p> <p><i>Тема № 6.3. Управлінська звітність в процесі формування збалансованої системи показників</i> Практичне заняття № 14. 1. Показники функціонування підприємства за Нортоном І Капланом. 2. Внутрішні бізнес-процеси. 3. Роль збалансованої системи показників (BSC) у розробці стратегії підприємства.</p>	2 2 2
Виконання індивідуального завдання (творчий проєкт, участь у наукових заходах, курси на платформі Prometheus або на інших сервісах)		28
ВСЬОГО:		180/6

	<p><i>Тема 1.2. Види вартісної оцінки підприємства</i> Практичне заняття № 2. 1. Внутрішні (ендогенні) та зовнішні (екзогенні) фактори вартості підприємства. 2. Види вартості бізнесу в залежності від управлінських потреб.</p> <p><i>Тема № 1.3. Облікова оцінка вартості майна підприємства</i> Практичне заняття № 3. 1. Вартість підприємства як важливий критерій оцінки ефективності підприємства. 2. Етапи визначення вартості компанії та їх інформаційне забезпечення. 3. Балансова та ринкова вартість майна підприємства</p> <p><i>Тема 1.4. Управлінська звітність в системі формування показників оцінки вартості підприємства</i> Практичне заняття № 4. 1. Побудова дерева стратегічних цілей на основі показника економічної доданої вартості. 2. Процес інтеграції економічної доданої вартості з системою збалансованих показників.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Розуміти основні методи оцінювання реальності проектів та сутність дисконтування майбутніх грошових потоків</p> <p>Характеризувати метод дисконтування в процесі інвестиційної діяльності</p>	<p>Тема № 2. Облікове забезпечення інвестиційних рішень <i>Тема № 2.1. Методика визначення вартості грошей</i> Лекція № 3 План лекції 1. Загальна характеристика методів оцінювання ефективності реальних інвестицій. 2. Концепція вартості грошей у часі.</p> <p><i>Тема 2.2. Інвестиційні ризики в стратегічному управлінському обліку</i> Лекція № 4 План лекції: 1. Економічна сутність дисконтування. 2. Особливості визначення ставки дисконтування.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3-5 Додаткові: 1, ,6,10-12 Інтернет-ресурси: 1-5</p>	<p>2</p> <p>2</p>

	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Методи визначення ризику інвестиційних проектів.</p>	6
	<p><i>Тема № 2.1. Методика визначення вартості грошей</i> Практичне заняття №5 1. Майбутня й теперішня вартість грошей і особливості їх визначення за простими та складними відсотками. 2. Економічний зміст чистої теперішньої вартості.</p>	2
	<p><i>Тема 2.2. Інвестиційні ризики в стратегічному управлінському обліку</i> Практичне заняття №6. 1. Інвестиційні ризики та їх класифікація. 2. Фактори, що обумовлюють інвестиційні ризики.</p>	2
	<p><i>Тема № 2.3. Методика визначення рентабельності інвестицій</i> Практичне заняття № 7. 1. Метод рентабельності інвестицій та особливості його застосування. 2. Методика визначення внутрішньої норми рентабельності інвестицій, індексу прибутковості, періоду окупності та дисконтованого періоду окупності.</p>	2
	<p><i>Тема № 2. 4. Аналітичні розрахунки потенціалу підприємства в інвестиційному проекті</i> Практичне заняття №8. 1. Потенціал інвестиційного проекту в заміщенні імпорту, чи розвитку експорту. 2. Методи визначення ризику інвестиційних проектів.</p>	2
<p>Розуміти методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації</p>	<p>Тема № 3. Використання стратегічного управлінського обліку для прийняття рішень <i>Тема № 3.1. Похідні балансові звіти в управлінському обліку.</i> Лекція № 5. План лекції 1. Ситуаційна модель управління ризиками в умовах діяльності підприємств .</p>	2

<p>Давати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування</p>	<p>2. Бухгалтерська модель управління ризиками в умовах діяльності підприємств. <i>Тема № 3.2. Прийняття рішень в умовах ризику і невизначеності</i> Лекція №6. План лекції: 1. Модель стратегічного управлінського обліку на основі системи похідних балансових звітів. 2. Стратегічний похідний балансовий звіт. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 6 Додаткові: 1, 2, 5-7, 9 Інтернет-ресурси: 1-5</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Змішані моделі застосування інструментів стратегічного обліку.</p>	6
	<p><i>Тема № 3.1. Похідні балансові звіти в управлінському обліку.</i> Практичне заняття № 9. 1. Модель стратегічного управлінського обліку на основі системи похідних балансових звітів. 2. Стратегічний похідний балансовий звіт. <i>Тема № 3.2. Прийняття рішень в умовах ризику і невизначеності</i> Практичне заняття №10 1. Управління релевантними показниками в системі стратегічного управлінського обліку 2. Аналіз альтернативних варіантів досягнення поставлених завдань на підприємстві <i>Тема 3.3. Управлінська звітність в системі стратегічного управлінського обліку</i></p>	2
	<p>Практичне заняття № 11. 1 Сутність, форми та формати стратегічної управлінської звітності 2. Користувачі стратегічної управлінської звітності. <i>Тема 3.4. Сегментарна звітність в системі стратегічного управлінського обліку</i></p>	2
	<p><i>Тема 3.3. Управлінська звітність в системі стратегічного управлінського обліку</i></p>	2

	Практичне заняття № 12. 1. Класифікація видів сегментарної звітності. 2. Вимоги та принципи до складання сегментарної звітності. 3. Завдання підготовки стратегічної звітності за сегментами.	
Виконання індивідуального завдання (творчий проєкт, участь у наукових заходах, курси на платформі Prometheus або на інших сервісах)		28
ВСЬОГО:		90/3

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Основні

1. Голов С. Ф. *Управлінський облік : підручник*. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 534 с.
2. Давидюк Т. В., Манойленко О. В., Ломаченко Т. І., Резніченко А. В. *Бухгалтерський облік : навч. посіб. вид. стереотип*. Харків : Гельветика, 2019. 392 с.
3. Лень В. С. *Управлінський облік : підручник*. 2-ге вид., випр. Київ : Каравела, 2022. 260 с.
4. *Модернізація національної системи бухгалтерського обліку і звітності в умовах глобалізації : монографія / за заг. ред. Б. А. Засадного*. Київ : Кондор, 2023. 248 с.
5. Сук Л. К., Сук П. Л. *Організація бухгалтерського обліку : підручник*. 3-тє вид. Київ : Каравела, 2022. 624 с.
6. Фоміна О. В. *Управлінський облік у торгівлі : монографія*. Київ : КНТЕУ, 2016. 468 с.

Додаткові

1. Гладій І. О., Дзюба О. М., Майстер Л. А. *Управлінська звітність : навч. посіб. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. 260 с. + Електронна копія*.
2. Гладій І. О., Дзюба О. М., Майстер Л. А. *Управлінська звітність : опорний конспект лекцій. Електронні дані*. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. URL: http://10.0.2.150/docs/2018/118_2018/Upravlinska_zvitnist.pdf.
3. Гуцаленко Л. *Управлінський облік : навч. посіб.* Київ : ЦНЛ. 2020. 370 с.
4. *Дисциплінарна матриця управлінської звітності : монографія / [В. В. Сопко, М. М. Бенько, О. М. Гончаренко, Ю. П. Зима, С. Я. Король, О. В. Фоміна, О. І. Мазіна, Д. В. Карпенко, О. А. Бакурова, О. Г. Задніпровський] ; за заг. ред. В. В. Сопко*. Київ : КНТЕУ, 2016. 456 с.
5. Зелікман В. Д., Ізвекова І. М., Соколовська Р. Б. *Управлінський облік : навч. посіб.* Дніпро: НМетАУ, 2017. 198 с.
6. Лишиленко О. В. *Бухгалтерський управлінський облік : навч. посіб.* Київ : Вид-во «Центр навчальної літератури», 2019. 254 с.
7. Михальська О. Л., Швець В. Г. *Управлінський облік та аналіз виробничих витрат : монографія*: КНУ. Київ : Кондор, 2019. 224 с.
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змін. та допов.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
9. Про затвердження НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Мінфіну від 07.02.2013 р. № 73 (зі змін. та допов.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Про затвердження НП(С)БО 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318 (зі змін та допов.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік: підручник. Київ : ЦНЛ. 2020. 792 с.

12. Феофанов Л. К., Подмешальська Ю. В. Троян О. В. Ціноутворення та цінова політика в управлінському обліку: навч. посіб. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 134 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України

2. <http://www.minfin.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства фінансів України

3. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України

4. <http://www.ck.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики

5. <http://www.ukr.buhgalter.com.ua> - спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів.